

UCHWAŁA NR 548/XXVIII/2008
RADY MIASTA RUDA ŚLĄSKA
z dnia 26.06.2008 r.

**w sprawie uchwalenia Miejskiego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
na terenie Miasta Ruda Śląska na lata 2008 – 2015**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.), w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493)

Rada Miasta Ruda Śląska

uchwala:

§ 1. Przyjąć Miejski System Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na terenie Miasta Ruda Śląska na lata 2008 – 2015 w następującej treści:

Rozdział I

**Podstawy prawne i cele Miejskiego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
na terenie Miasta Ruda Śląska na lata 2008 - 2015**

§ 2. 1. Podstawy prawne Miejskiego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na terenie Miasta Ruda Śląska, zwanego dalej Miejskim Systemem określa ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493) zwana dalej Ustawą, która nakłada na Miasto Ruda Śląska wykonanie zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasad postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz zasad postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

2. Założenia Miejskiego Systemu wpisują się w postanowienia Miejskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2003 – 2015.

3. Koordynatorem prawidłowej realizacji założeń Miejskiego Systemu jest Miejski Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, zwany dalej Zespołem, skupiający reprezentantów instytucji i podmiotów zajmujących się problematyką przeciwdziałania przemocy na terenie Rudy Śląskiej. Skład osobowy Zespołu określa zarządzenie Prezydenta Miasta Ruda Śląska.

§ 3. 1. Cele strategiczne Miejskiego Systemu:

- 1) Sukcesywne ograniczanie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Miasta Ruda Śląska.
- 2) Stworzenie efektywnie funkcjonującego systemu chroniącego ofiary przemocy domowej.

2. Cele operacyjne Miejskiego Systemu:

- 1) Stała profesjonalizacja działań służb zajmujących się problematyką przemocy domowej oraz wzmocnienie zasobów niezbędnych do prawidłowej realizacji wspomnianych zadań.
- 2) Wdrażanie programów interwencyjno-korekcyjnych wobec sprawców przemocy.
- 3) Uwrażliwianie społeczności lokalnej w zakresie prawidłowego reagowania na zjawisko przemocy w rodzinie poprzez nagłaśnianie tematyki za pomocą kampanii informacyjno – edukacyjnych.
- 4) Systematyczne pozyskiwanie i integrowanie kolejnych instytucji i środowisk lokalnych do tworzenia społecznego sprzeciwu wobec aktów przemocy domowej.

Rozdział II

Realizatorzy Miejskiego Systemu

§ 4. 1. Miejski System realizują miejskie służby, instytucje i podmioty zajmujące się zjawiskiem przemocy domowej oraz szeroko rozumianą profilaktyką, w tym:

- 1) Miejski Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – w zakresie koordynowania i monitorowania realizowanych działań oraz inicjowania nowatorskich rozwiązań.
- 2) Ośrodek Interwencji Kryzysowej – jednostka organizacyjna pomocy społecznej w zakresie interdyscyplinarnych działań na rzecz osób i rodzin dotkniętych zjawiskiem przemocy w rodzinie, w tym udzielania ofiarom schronienia na okres do trzech miesięcy w całodobowym hostelu, a także prowadzenia programów edukacyjno - korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc domową. Do zadań OIK - u należy:
  - a) działania interdyscyplinarne na rzecz osoby/rodziny w stanie kryzysu (zespół interdyscyplinarny) celem optymalnego wsparcia i przywrócenia równowagi psychicznej ofiarom przemocy,
  - b) zabezpieczenie schronienia dla ofiar przemocy,
  - c) zawiadomianie o popełnieniu przestępstwa na Policji lub w Prokuraturze,
  - d) udzielanie wsparcia psychologicznego i towarzyszenie osobom doświadczającym przemocy podczas składania zeznań na Policji, w Sądzie i Prokuraturze,
  - e) motywowanie ofiary do zgłoszenia przestępstwa na Policji lub w Prokuraturze oraz przeprowadzenia obdukcji lub konsultacji z lekarzem pierwszego kontaktu, celem udzielenia pomocy medycznej i ewidencji odniesionych obrażeń ciała w dokumentacji medycznej,
  - e) prowadzenie grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy oraz indywidualnych terapii,
  - f) możliwość skorzystania przez ofiary przemocy z porady prawnej,
  - g) prowadzenie grupy profilaktyczno-edukacyjnej dla dzieci i młodzieży, ofiar i świadków przemocy w rodzinie,
  - h) udzielanie wsparcia rodzinom osób dotkniętych problemem alkoholowym, w tym pomoc w przygotowaniu wniosków o leczenie bez zgody uzależnionego do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
  - i) realizacja programów pomocy osobom stosującym przemoc, prowadzenie telefonu zaufania i udzielanie informacji,
  - j) dokumentowanie pracy socjalnej.
- 3) Ośrodek Pomocy Dzieciom i Rodzinie – w zakresie udzielania pomocy psychologicznej w formie konsultacji, poradnictwa, terapii w Punktach Konsultacyjnych dla Rodzin, udostępniania

„Niebieskiego Pokoju” do przesłuchań dzieci będących ofiarami i świadkami przemocy, zapewniania całodobowej opieki dzieciom w Placówce Interwencyjno – Socjalizacyjnej, realizowania w świetlicach socjoterapeutycznych i Placówce Interwencyjno – Socjalizacyjnej programów profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy.

- 4) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, w tym:
  - a) pracownicy socjalni – w zakresie udzielania pomocy ofiarom przemocy w zakresie zgodnym z ustawą o pomocy społecznej oraz ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
  - b) Dział Opieki nad Dzieckiem – w zakresie koordynowania działań zapewniających tymczasową opiekę dziecku w sytuacji kryzysowej w rodzinie,
  - c) pracownicy, trenerzy lub psycholodzy świetlic środowiskowych i socjoterapeutycznych – w zakresie powiadamiania odpowiednich służb o zaistniałej sytuacji kryzysowej dotyczącej małoletnich podopiecznych.
- 5) Urząd Miasta Ruda Śląska - w zakresie:
  - a) Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych - w zakresie postępowania w sytuacji przemocy dla służby zdrowia w mieście,
  - b) Wydział Zarządzania Kryzysowego / Centrum Zarządzania Kryzysowego - w zakresie zgłoszonej sytuacji kryzysowej,
  - c) Pełnomocnik ds. organizacji pozarządowych - w zakresie bieżącego współdziałania z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się statutowo niesieniem pomocy ofiarom przemocy domowej.
- 6) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – w zakresie informowania interesariuszy o możliwościach uzyskania specjalistycznej pomocy w stosownych instytucjach miejskich.
- 7) Miejski Ośrodek Profilaktyki i Integracji Społecznej – w zakresie prowadzenia szkoleń, spotkań z rodzicami oraz warsztatów dla dzieci i młodzieży dotyczących przeciwdziałania agresji i przemocy.
- 8) Komenda Miejska Policji w Rudzie Śląskiej – w zakresie realizowania procedury „Niebieskie Karty”.
- 9) Prokuratura Rejonowa w Rudzie Śląskiej – w zakresie postępowania przewidzianego prawem wobec sprawców przemocy.
- 10) Sąd Rejonowy w Rudzie Śląskiej – w zakresie prowadzenia postępowania sądowego w sprawach z użyciem przemocy.
- 11) Placówki Oświatowe – w zakresie celowej pomocy dziecku przebywającemu na terenie placówki oświatowej.
- 12) Straż Miejska w Rudzie Śląskiej – w zakresie udzielania ofiarom przemocy w rodzinie niezbędnej pomocy poprzez zapewnienie im bezpieczeństwa, niezbędnej pomocy przedmedycznej oraz powiadamiania odpowiednich instytucji o fakcie podjęcia interwencji.
- 13) Organizacje pozarządowe, w tym realizujące zadania zlecone przez Miasto Ruda Śląska - w zakresie świadczenia porad i udzielania informacji ofiarom lub świadkom przemocy domowej:
  - a) Rudzkie Stowarzyszenie Pomocy Ofiarom Przestępstw,
  - b) Stowarzyszenie św. Filipa Nereusza,
  - c) Rudzkie Konto Pomocy - Biuro Porad Obywatelskich.

Rozdział III

Formy działania – stosowane procedury

§ 5. Ośrodek Interwencji Kryzysowej.

1. Procedura postępowania z osobą stosującą przemoc domową.

- 1) Pracownicy Ośrodka Interwencji Kryzysowej, zwanego dalej Ośrodkiem pracują z dorosłymi osobami stosującymi przemoc domową, po uzyskaniu zgody klienta.
- 2) Pracownicy Ośrodka otrzymują informacje o osobach stosujących przemoc od instytucji zajmujących się pomocą socjalną, psychologiczną, prawną oraz bezpośrednio od ofiar przemocy.
- 3) Po otrzymaniu zgłoszenia o występowaniu przemocy w rodzinie od pracownika socjalnego, Policji lub innej instytucji, jeżeli sprawca nie zgłosi się samodzielnie, wysyłane jest zaproszenie na spotkanie z pracownikiem Ośrodka; w sytuacji, kiedy osoba stosująca przemoc nie podejmie kontaktu do 2 tygodni po otrzymaniu zaproszenia, wysyłane jest powtórne zaproszenie.
- 4) Kontakt ze sprawcą przemocy nie jest podejmowany w sytuacjach, gdy dorosła ofiara przemocy nie wyraża zgody na takie działania oraz gdy takie działania mogłyby bezpośrednio zagrozić życiu i zdrowiu ofiary.
- 5) W przypadku zgłoszenia przemocy w rodzinie (zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa, Niebieskie Karty policyjne) będą czynione również starania w celu wspólnego wejścia w środowisko pracownika Ośrodka wraz z dzielnicowym. Celem wizyty będzie rozeznanie przyczyn przemocy, konfliktu oraz motywowanie sprawcy do podjęcia kontaktu z Ośrodkiem, czy specjalistycznego leczenia.
- 6) W sytuacji nawiązania kontaktu ze sprawcą przemocy proponowane są trzy spotkania wstępne diagnostyczno – edukacyjne; kiedy w wyniku diagnozy zostanie stwierdzona choroba alkoholowa, zaburzenia psychiczne czy zaburzenia osobowości, sprawca przemocy zostaje kierowany do leczenia specjalistycznego; dalsza praca w ramach Ośrodka jest prowadzona indywidualnie z dostosowaniem do możliwości klienta.
- 7) Po zakończeniu trzech spotkań wstępnych klientom proponuje się udział w dwuetapowym programie korekcyjnym:
  - a) etap pierwszy - szesnaście spotkań indywidualnych/grupowych o charakterze korekcyjno - edukacyjnym odbywających się średnio raz w tygodniu,
  - b) etap drugi - szesnaście spotkań indywidualnych/grupowych w stopniu zaawansowanym dla osób, które ukończyły etap pierwszy.
- 8) W poszczególnych przypadkach rodzinom po zakończeniu terapii indywidualnej proponuje się uczestnictwo w terapii małżeńskiej lub rodzinnej prowadzonej w punkcie konsultacyjnym Ośrodka Pomocy Dzieciom i Rodzinie.
- 9) W przypadku nie nawiązania kontaktu ze sprawcą przemocy, bądź odmowy współpracy pisemna informacja zostaje przekazana instytucji zgłaszającej problem; dalsze postępowanie wobec osoby stosującej przemoc zostaje ustalone w trakcie posiedzenia zespołu interdyscyplinarnego zwołanego przez pracownika zgłaszającego problem lub pracownika Ośrodka Interwencji Kryzysowej.

2. Procedura postępowania z osobą doświadczającą przemocy.

- 1) Osoby doświadczające przemocy mogą zgłaszać się do Ośrodka osobiście, mogą być zgłaszane przez pracownika socjalnego poprzez kartę zgłoszenia, przedstawiciela innej instytucji, bądź trafiać do Ośrodka w wyniku interwencji Policji lub Straży Miejskiej.
- 2) Wszystkim osobom trafiającym do Ośrodka w wyniku interwencji, w razie konieczności zabezpiecza się schronienie; w wypadku interwencji wieczornej lub nocnej, pracownik Ośrodka w ciągu kilku najbliższych dni po interwencji zobowiązany jest do rzetelnego rozeznania m.in. sytuacji rodzinnej, ustalenia możliwości zamieszkania ofiary u rodziny itp., a następnie, po rozeznaniu i na podstawie obowiązujących przepisów, ofiara jest odpowiednio zabezpieczana przez pracownika socjalnego Ośrodka w ramach pracy socjalnej w tym zdiagnozowanie sytuacji, ustalenie działań pomocowych i określenie zasad ewaluacji.
- 3) Pracownicy Ośrodka przeprowadzają interwencję kryzysową po zakończeniu pracy MOPS-u i po zgłoszeniu zagrożenia małoletnich przez pracownika świetlicy środowiskowej, psychologa MOPS - u lub trenerkę prowadzącą usługi treningowe w przypadku, gdy Policja nie podjęła wymaganych działań poprzez ponowienie wezwania Policji, wezwanie karetki transportu sanitarnego do przewozu dzieci, wskazanie odpowiedniej placówki.
- 4) Pracownik Ośrodka motywuje ofiarę przemocy do osobistego zgłoszenia faktu popełnienia przestępstwa lub aktu przemocy do Prokuratury Rejonowej/ Policji, proponuje wsparcie psychologa Ośrodka w trakcie składania zeznań; pracownik Ośrodka dokonuje rozeznania, czy i kiedy osoba doświadczająca przemocy zawiadomiła Policję/ Prokuraturę.
- 5) W sytuacji, gdy ofiarami przemocy są osoby nieletnie, w podeszłym wieku, upośledzone umysłowo, bądź zaburzone psychicznie, czyli tzw. osoby zależne, zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa przekazywane jest Policji/ Prokuraturze nawet wbrew woli ofiary.
- 6) Ośrodek prowadzi bieżącą ewidencję zgłoszeń oraz pełną dokumentację związaną z podejmowanymi działaniami; na temat każdej z osób dotkniętych przemocą korzystających ze wsparcia Ośrodka sporządzona zostaje dokumentacja obejmująca m.in. kartę pracy socjalnej, Niebieską Kartę, rejestry spotkań w ramach terapii itp.
- 7) Niezbędna pomoc materialna dla wszystkich osób korzystających ze schronienia w Ośrodku zabezpieczana jest przez pracownika socjalnego z rejonu, w którym te osoby zamieszkiwały; zakres pomocy zgodny jest z ustawą o pomocy społecznej i uzależniony od współpracy z pracownikiem socjalnym Ośrodka.
- 8) Osoby korzystające ze schronienia w Ośrodku zobowiązane są do przestrzegania Regulaminu; osoby naruszające Regulamin, szczególnie w przypadkach nadużywania alkoholu lub środków odurzających, przekroczenia ustalonej liczby przepustek, stwarzania zagrożenia dla zdrowia i życia swojego czy innych mieszkańców Ośrodka będą zmuszone do jego opuszczenia; w sytuacji, gdy osoby takie posiadają małoletnie dzieci, Ośrodek zabezpiecza je poprzez umieszczenie w odpowiedniej placówce współpracując w tym zakresie z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej i informuje Sąd o zaniedbaniach opiekuńczych.
- 9) Okres korzystania ze schronienia w Ośrodku Interwencji Kryzysowej trwa do trzech miesięcy; jeżeli ofiara przemocy nie podejmuje współpracy, to wraca do swojego miejsca zamieszkania; pobyt w hostelu, mieszkaniu readaptacyjnym lub Domu PCK może zostać przedłużony na czas określony w szczególnie uzasadnionych sytuacjach, w takim wypadku na dwa tygodnie przed upływem pobytu

w hostelu zespół interdyscyplinarny (w skład którego wchodzi pracownicy Ośrodka oraz pracownicy socjalni MOPS-u) zwraca się ze stosownym wnioskiem do Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej o podjęcie decyzji administracyjnej.

10) Warunkiem korzystania ze schronienia w Ośrodku Interwencji Kryzysowej, w mieszkaniu readaptacyjnym lub Domu PCK po upływie trzech miesięcy od zgłoszenia się osoby do Ośrodka, jest podjęcie udokumentowanej współpracy w celu normalizacji jej sytuacji:

a) życiowej np. poprzez wystąpienie do Sądu z wnioskiem o alimenty, eksmisję czy separację, o ile sprawca przemocy nie uczestniczy czynnie i regularnie w programie dla osób stosujących przemoc lub jeżeli nie zaprzestał stosowania przemocy,

b) zdrowotnej np. poprzez kierowanie do Ośrodka Terapii Uzależnień.

11) Pełną dokumentację dotyczącą osób przechodzących z hostelu OIK-u do mieszkania readaptacyjnego lub Domu PCK pracownik socjalny OIK-u przekazuje rejonowemu pracownikowi socjalnemu MOPS-u podczas zespołu interdyscyplinarnego zorganizowanego z dwutygodniowym wyprzedzeniem; przekazuje też pełną dokumentację pracy socjalnej, w tym kartę pracy socjalnej oraz notatkę psychologiczną opisującą aktualną kondycję psychiczną i ogólną sytuację psychologiczną ofiary, która stanowi podstawę do przygotowania dalszego planu pracy - od tego momentu praca socjalna kontynuowana jest przez rejonowego pracownika socjalnego.

§ 6. Ośrodek Pomocy Dzieciom i Rodzinie.

1. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia występowania przemocy w rodzinie, krzywdzenia lub zaniedbywania dziecka.

1) Powołanie zespołu interdyscyplinarnego w składzie: pracownicy Ośrodka Pomocy Dzieciom i Rodzinie, w tym wychowawca i psycholog, pracownik socjalny MOPS-u, kurator sądowy, dzielnicowy:

a) omówienie sytuacji rodzinnej ze szczególnym uwzględnieniem czynników ryzyka występowania przemocy w rodzinie, określenie zasobów i deficytów rodziny,

b) opracowanie planu pomocy rodzinie – podział zadań wykonywanych przez poszczególne służby.

2) Monitorowanie sytuacji rodzinnej poprzez regularne zebrania zespołu.

3) Podjęcie decyzji przez zespół interdyscyplinarny o powiadomieniu Sądu Rodzinnego i/lub Prokuratury – sformułowanie pisemnego wniosku / zawiadomienia.

2. Procedura postępowania z dorosłą osobą zgłaszającą przemoc w rodzinie.

1) Konsultacja z psychologiem:

a) zebranie wywiadu na temat bieżącej sytuacji, aktów przemocy, w tym częstotliwość i rodzaje przemocy, od kiedy trwa przemoc, kto jest jej sprawcą, wobec kogo jest stosowana,

b) zebranie danych na temat wcześniejszych działań klienta zmierzających do przerwania przemocy,

c) zebranie danych o zasobach klienta, w tym możliwości wsparcia ze strony rodziny, możliwość schronienia, status materialny,

d) badanie potrzeb i oczekiwań klienta co do form pomocy,

e) udzielanie informacji na temat możliwości korzystania z pomocy – adresy, telefony instytucji udzielających pomocy,

f) umożliwienie wyrażenia emocji związanych z sytuacją przemocy,

g) motywowanie do podjęcia dalszych działań mających na celu przerwanie przemocy,

- h) sporządzanie zapisu przebiegu spotkania,
  - i) skierowanie do Ośrodka Interwencji Kryzysowej.
- 2) Działania interwencyjne:
- a) w zależności od oceny sytuacji i potrzeb klienta pisemne powiadomienie o sytuacji klienta odpowiednich służb, w tym Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Ośrodka Interwencji Kryzysowej, Policji, Prokuratury, Sądu,
  - b) w sytuacji zagrożenia zdrowia, życia wezwanie Policji, skierowanie do OIK-u celem zapewnienia schronienia; w sytuacji obrażeń fizycznych wezwanie Pogotowia Ratunkowego.

3. Procedura postępowania z dzieckiem, które ujawnia problem przemocy w rodzinie.

- 1) Rozmowa z dzieckiem:
  - a) zebranie informacji o okolicznościach zdarzenia dotyczące czasu, miejsca, sprawcy, częstotliwości przemocy, ofiary przemocy,
  - b) zebranie informacji o stanie zdrowotnym dziecka,
  - c) sporządzenie zapisu z przebiegu rozmowy z włączeniem cytatów wypowiedzi dziecka.
- 2) W przypadku urazów fizycznych wezwanie Pogotowia Ratunkowego lub zorganizowanie wizyty w przychodni rejonowej.
- 3) Powiadomienie rodziców lub opiekunów:
  - a) wezwanie nie krzywdzącego rodzica lub opiekuna, przeprowadzenie wywiadu na temat sytuacji rodzinnej ze szczególnym uwzględnieniem aktów przemocy oraz możliwości ochrony dziecka przed sprawcą,
  - b) pouczenie o konsekwencjach prawnych,
  - c) poinformowanie o możliwościach uzyskania pomocy psychologicznej, prawnej.
- 4) Podjęcie interwencji w celu zabezpieczenia dziecka, jeśli rodzic lub opiekun nie jest w stanie zapewnić mu ochrony:
  - a) powiadomienie Działu Opieki nad Dzieckiem MOPS,
  - b) powiadomienie Policji,
  - c) umieszczenie w Placówce Interwencyjnej przy udziale Policji, Straży Miejskiej lub pracownika socjalnego.
- 5) Sformułowanie wniosku do Sądu Rodzinnego o wydanie zarządzeń opiekuńczych, wgląd w sytuację dziecka i/lub powiadomienie Prokuratury o przestępstwie.
- 6) Objęcie dziecka/rodziny pomocą psychologiczną na terenie Punktu Konsultacyjnego OPDiR-u lub Placówki Interwencyjno – Socjalizacyjnej.

§ 7. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

1. Procedura interwencji kryzysowej wobec małoletnich dzieci dla pracowników socjalnych MOPS-u.

- 1) W sytuacji, gdy pracownik socjalny stwierdzi bezpośrednie zagrożenie zdrowia lub życia małoletnich dzieci, zobowiązany jest wejść do mieszkania i podjąć interwencję kryzysową, mimo nieobecności opiekunów; jeżeli wejście do mieszkania nie jest możliwe, powiadamia Policję lub Straż Miejską.
- 2) Pracownik socjalny z najbliższego telefonu informuje Dział Opieki nad Dzieckiem o zaistniałej sytuacji i dbając o bezpieczeństwo dzieci oczekuje w miejscu interwencji na przyjazd karetki z pracownikiem

DOD-u; w razie konieczności opuszczenia miejsca interwencji pracownik socjalny próbuje zorganizować pomoc sąsiedzką.

3) Po przyjęciu informacji od pracownika socjalnego pracownik Działu Opieki nad Dzieckiem podejmuje następujące działania:

a) wzywa karetkę transportu sanitarnego,

b) wzywa Policję; w przypadku gdy Policja nie podejmie interwencji, powiadamia Centrum Zarządzania Kryzysowego,

c) załatwia zaświadczenie o stanie zdrowia dziecka w przychodni rejonowej, w której leczy się dziecko lub w Szpitalu Miejskim - Oddział Dziecięcy,

d) zawiadamia Sąd Rodzinny o interwencji,

e) poszukuje placówki opiekuńczej dla dziecka, a następnie zawozi tam dziecko,

f) ustala z pracownikiem socjalnym, czy wszystkie dzieci z tej rodziny w tym również nieobecne podczas interwencji zostały zabezpieczone, jeśli tak się nie stało - zabezpiecza je,

g) po otrzymaniu szczegółowej notatki od pracownika socjalnego sporządza pismo do Sądu Rodzinnego; pracownik socjalny zobowiązany jest dostarczyć podpisaną przez siebie notatkę w trzech egzemplarzach do godziny 10:00 następnego dnia roboczego; w przypadku przesyłania notatki drogą elektroniczną podpisuje ją kierownik Działu Pomocy Środowiskowej.

4) W czasie trwania interwencji pracownik socjalny podejmuje odpowiednie do sytuacji działania w stosunku do pozostałych członków rodziny; w uzasadnionych przypadkach pracownik socjalny pomaga pracownikowi DOD-u w transporcie dzieci do miejsca pobytu i/lub uczestniczy podczas badania dziecka w przychodni.

5) W przypadku przewozu dzieci do 12 miesiąca życia wraz z transportem wzywa się do pomocy także pielęgniarkę.

6) W przypadku odstąpienia przez pracownika socjalnego od przeprowadzenia interwencji zobowiązuje się go do dostarczenia podpisanej przez siebie notatki w trzech egzemplarzach do godziny 10:00 następnego dnia roboczego; w przypadku przesyłania notatki drogą elektroniczną podpisuje ją kierownik Działu Pomocy Środowiskowej.

2. Procedura interwencji kryzysowej dla świetlic środowiskowych oraz trenerek i psychologów uczestniczących w socjalizacji rodzin w sytuacji zagrożenia małoletnich dzieci.

1) W sytuacji, gdy po godzinach pracy MOPS-u pracownik świetlicy, trenerka lub psycholog stwierdzą bezpośrednie zagrożenie zdrowia lub życia małoletnich dzieci zobowiązani są podjąć interwencję kryzysową:

a) wezwanie Policji, celem zabezpieczenia dzieci w odpowiedniej placówce, w tym przewóz dzieci do rodziny zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego lub do placówki interwencyjnej,

b) w przypadku gdy Policja nie podejmie interwencji, zawiadamia się Ośrodek Interwencji Kryzysowej, który zobowiązany jest do ponownego wezwania Policji, wezwania karetki transportu sanitarnego do przewozu dzieci, wskazania odpowiedniej placówki; zabezpiecza się również dzieci, które w momencie interwencji przebywają poza miejscem interwencji,

c) w przewozie do placówki dzieciom towarzyszy pracownik świetlicy lub trenerka, czyli osoba, która rozpoczęła interwencję.

2) Pracownik świetlicy/trenerka/psycholog sporządza szczegółową notatkę o przebiegu interwencji i dostarcza ją w dniu następnym do Sądu Rodzinnego do godziny 9.00. Kopia notatki przekazywana jest do Działu Opieki nad Dzieckiem MOPS, który zawiadamia odpowiedniego kierownika sekcji pracowników socjalnych celem ustalenia planu pracy z rodziną na bazie zespołu interdyscyplinarnego.

3) W przypadku odstąpienia przez pracownika świetlicy, trenerkę lub psychologa od przeprowadzania interwencji są oni zobowiązani do dostarczenia notatki wyjaśniającej do Działu Opieki nad Dzieckiem MOPS następnego dnia roboczego do godz. 10:00.

3. Procedura postępowania z ofiarami przemocy dla pracowników socjalnych.

1) W sytuacji, gdy pracownik socjalny jest bezpośrednim świadkiem przemocy, zawsze wzywa Policję.

2) W sytuacji, gdy osoba doświadczająca przemocy zgłasza przemoc (widoczne i niewidoczne obrażenia ciała) i wyraża zgodę na zgłoszenie przestępstwa, pracownik socjalny:

a) wypisuje Niebieską Kartę,

b) wypisuje zgłoszenie o popełnieniu przestępstwa i przekazuje je do najbliższego Komisariatu Policji,

c) wypisuje kartę zgłoszenia do Ośrodka Interwencji Kryzysowej oraz ustala telefonicznie termin kontaktu ofiary z Ośrodkiem celem dalszej pracy z ofiarą w kierunku zatrzymania przemocy; kopie wszystkich dokumentów przekazywane są do OIK-u i Działu Pomocy Środowiskowej MOPS faksem.

3) W sytuacji, gdy osoba doświadczająca przemocy zgłasza przemoc i nie wyraża zgody na zgłoszenie przestępstwa:

a) pracownik socjalny wypisuje Niebieską Kartę,

b) osoba doświadczająca przemocy pisze oświadczenie, w którym stwierdza, że nie wyraża zgody na przekazanie Policji informacji dotyczących przemocy w rodzinie, osoba taka przyjmuje do wiadomości, że o zaistniałej sytuacji poinformowany zostanie Ośrodek,

c) pracownik socjalny stara się przekonać ofiarę do kontaktu z Ośrodkiem, jeżeli ofiara wyraża zgodę, termin ustalany jest telefonicznie,

d) w przypadku, gdy ofiara nie chce współpracować z Ośrodkiem, ani zgłosić przestępstwa Policji, pracownik socjalny wypisuje kartę zgłoszenia do Ośrodka i faksuje ją ze wszystkimi niezbędnymi dokumentami do OIK-u oraz DPŚ MOPS,

e) OIK dokonuje rozeznania sytuacji ofiary na podstawie przesłanej dokumentacji i informuje na piśmie za pośrednictwem faksu pracownika socjalnego MOPS o dalszym sposobie załatwienia sprawy, w tym zgłoszenie o popełnieniu przestępstwa lub podjęcie innych działań,

f) po otrzymaniu z OIK-u informacji o zagrożeniu ofiary pracownik socjalny wypisuje zgłoszenie o popełnieniu przestępstwa i przekazuje je do najbliższego Komisariatu Policji.

4) W sytuacji, gdy osoba doświadczająca przemocy posiada widoczne obrażenia ciała lub pracownik socjalny posiada informacje pozwalające przypuszczać, że ma miejsce przemoc domowa, której fakt ona neguje:

a) pracownik socjalny sporządza notatkę oraz kartę zgłoszenia do Ośrodka Interwencji Kryzysowej, faksem przekazując kopie do OIK-u i DPŚ MOPS,

b) osoba doświadczająca przemocy pisze oświadczenie, w którym stwierdza, że widoczne ślady nie są śladami przemocy, tylko skutkami np. wypadku i że w tej sytuacji poinformowany zostanie OIK, kopia oświadczenia przekazywana jest do OIK-u i DPŚ MOPS faksem,

- c) pracownik socjalny stara się przekonać ofiarę do kontaktu z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej, jeżeli ofiara wyraża zgodę, to termin ustalany jest telefonicznie,
  - d) jeśli ofiara korzysta z całodobowego schronienia w Ośrodku pomoc materialna zabezpieczana jest przez rejonowego pracownika socjalnego w oparciu o dokumentację, w tym kwestionariusz karty socjalnej, dotyczącą współpracy klienta z OIK i działań mających na celu wyjście z trudnej sytuacji; pracę socjalną dla przebywających w Ośrodku prowadzi pracownik socjalny OIK,
  - e) jeżeli ofiara przemocy korzysta wyłącznie ze wsparcia dziennego OIK (terapia grupowa, indywidualna itd.), praca socjalna i pomoc materialna jest zabezpieczana przez pracownika socjalnego z Sekcji Pracowników Socjalnych danego rejonu,
  - f) w przypadku, gdy ofiara nie chce współpracować z Ośrodkiem, ani zgłosić przestępstwa Policji, pracownik socjalny wypisuje kartę zgłoszenia do OIK i faksuje ją ze wszystkimi niezbędnymi dokumentami do OIK-u oraz DPŚ MOPS,
  - g) OIK dokonuje rozeznania sytuacji ofiary na podstawie przesłanej dokumentacji i informuje na piśmie za pośrednictwem faksu pracownika socjalnego MOPS o dalszym sposobie załatwienia sprawy, w tym zgłoszenie o popełnieniu przestępstwa lub podjęcie innych działań,
  - h) po otrzymaniu z OIK-u informacji o zagrożeniu ofiary pracownik socjalny wypisuje zgłoszenie o popełnieniu przestępstwa i przekazuje je do najbliższego Komisariatu Policji.
- 5) W przypadku ofiar przemocy niebędących klientami MOPS-u, pracownik socjalny wypisuje kartę zgłoszenia do Ośrodka Interwencji Kryzysowej, kopia dokumentów przekazywana jest faksem do OIK i DPŚ MOPS oraz ustala telefonicznie termin kontaktu ofiary z Ośrodkiem - od tego momentu odpowiedzialność za dalsze działania przejmuje OIK.

§ 8. Urząd Miasta Ruda Śląska / Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych.

1. Procedura postępowania z ofiarą przemocy - dla lekarzy pierwszego kontaktu, pielęgniarek i położnych odbywa się na podstawie ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry (t. j. Dz. U. z 2005 r., Nr 226, poz. 1943 z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 5 lipca 1996 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (t. j. Dz. U. z 2001 r., Nr 57, poz. 602 z późn. zm.).

- 1) W sytuacji, gdy pacjent /ofiara przemocy zgłasza przemoc i wyraża zgodę na przekazanie informacji do instytucji wspierających ofiarę przemocy oraz chęć udzielenia jej pomocy:
  - a) lekarz, pielęgniarka, położna w przychodni rejonowej przeprowadza wywiad z ofiarą przemocy, dokonuje wpisu w dokumentacji lekarskiej,
  - b) w uzasadnionych przypadkach przekazuje kserokopię dokumentacji medycznej i wskazuje lekarza biegłego,
  - c) przekazuje informację w formie notatki do najbliższego Komisariatu Policji.
- 2) W sytuacji, gdy lekarz, pielęgniarka, położna w trakcie badania stwierdzi oznaki użycia przemocy:
  - a) udziela poradnictwa medycznego,
  - b) nawiązuje w uzasadnionych przypadkach za zgodą ofiary kontakt z lekarzem specjalistą, psychologiem lub instytucjami udzielającymi pomocy ofiarom przemocy,
  - c) powiadamia w formie notatki Policję o stwierdzeniu użycia przemocy w środowisku,
  - d) przekazuje kopię notatki o zdarzeniu do najbliższej siedziby pracowników socjalnych.

3) W sytuacji, gdy lekarz, pielęgniarka lub położna są świadkiem przemocy, np. podczas wizyty domowej zobowiązani są wezwać Policję; w sytuacji, gdy Policja nie podejmie interwencji zdarzenie zgłasza się Policji w formie pisemnej.

4) W sytuacji, gdy lekarz, np. w trakcie wizyty domowej, otrzyma informację od ofiary o przemocy domowej, zawiadamia:

a) Policję w formie pisemnej lub ustnej,

b) MOPS w celu wypełnienia „Niebieskiej Karty”- w przypadku wyrażenia zgody przez ofiarę przemocy.

5) Jeżeli ofiara nie wyraża zgody na współpracę z pracownikiem socjalnym MOPS lub Policją, fakt ten zostanie odnotowany jedynie w dokumentacji medycznej ofiary; ofiara przemocy może otrzymać informację teledoresową o ośrodkach pomagających ofiarom przemocy.

§ 9. Urząd Miasta Ruda Śląska - Wydział Zarządzania Kryzysowego / Centrum Zarządzania Kryzysowego.

1. W przypadku otrzymania zgłoszenia dotyczącego przemocy w rodzinie wszczynane są następujące procedury:

1) rejestracja zgłoszenia,

2) uzyskanie maksymalnej ilości danych, w tym czas i miejsce zdarzenia, osoby uczestniczące, okoliczności zaistnienia przemocy itd.,

3) powiadomienie Policji lub Straży Miejskiej,

4) koordynacja działań między Policją, a innymi podmiotami (m.in. OIK, MOPS, Straż Miejska, administracja budynku) zaangażowanymi w rozwiązanie problemu.

§ 10. Miejski Ośrodek Profilaktyki i Integracji Społecznej.

1. Procedury postępowania pracowników Miejskiego Ośrodka Profilaktyki i Integracji Społecznej.

1) Przeprowadzenie rozmowy z osobą na okoliczność ewentualnego występowania przemocy.

2) Wskazanie osobie doświadczającej przemocy miejsc, gdzie może uzyskać wsparcie, udzielenie porady.

3) W szczególnym przypadku podjęcie niezwłocznych czynności mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobie(om) doświadczającym przemocy:

a) telefoniczne powiadomienie Komisariatu Policji,

b) telefoniczne powiadomienie Sądu,

c) telefoniczne powiadomienie OIK-u,

d) telefoniczne powiadomienie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, jeżeli sprawa dotyczy klienta MOPS-u.

4) Pisemne i telefoniczne poinformowanie Policji o zaistniałym zdarzeniu.

§ 11. Komenda Miejska Policji w Rudzie Śląskiej – podstawa prawna Zarządzenie Nr 162 Komendanta Głównego Policji z dnia 18 lutego 2008 r. w sprawie metod i form wykonywania przez Policję zadań w związku z przemocą w rodzinie, w ramach procedury „Niebieskie Karty” (Dz. Urz. KGP nr 4, poz. 30 z dnia 20 lutego 2008 r.)

1. Obowiązki Policjanta podczas przeprowadzania interwencji domowej wobec przemocy w rodzinie.

- c) systematycznych wizyt, co najmniej raz w miesiącu, sprawdzających stan bezpieczeństwa domowników i zachowanie sprawcy przemocy w rodzinie,
- d) podejmowania działań prewencyjnych wobec sprawców przemocy w rodzinie, w tym prowadzenia rozmów profilaktycznych ze sprawcą oraz informowania go o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy,
- e) umożliwienia ofiarom przemocy zapoznania się, na ich żądanie, z treścią „Karty A”, dokumentującej rozpoczęcie procedury „Niebieskie Karty” wobec jej rodziny,
- f) przekazywania pisemnych informacji dotyczących rodzin, w których zachodzi przemoc organom administracji rządowej i jednostkom samorządu terytorialnego bądź podmiotom, które ustawowo realizują zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zgodnie z procedurą,
- g) podejmowania współpracy z przedstawicielami organów administracji rządowej i samorządowej, organizacji pozarządowych oraz kościołów i związków wyznaniowych na rzecz rodzin dotkniętych przemocą,
- h) udziału w tworzeniu i funkcjonowaniu lokalnych zespołów pomocy ofiarom przemocy w rodzinie w ramach współpracy z powołanymi do tego instytucjami i organizacjami,
- i) przekazywania komórce organizacyjnej właściwej w sprawach nieletnich i patologii informacji dotyczących małoletnich z rodzin, w których występuje przemoc,
- j) przekazywania oryginałów „Kart A” oraz dodatkowych materiałów istotnych dla sprawy do komórek organizacyjnych prowadzących postępowania przygotowawcze w celu przeprowadzenia w danej sprawie postępowania sprawdzającego — w przypadku posiadania informacji nasuwających przypuszczenie, że popełniono przestępstwo lub wszczęcia postępowania przygotowawczego — w sytuacji uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa i gromadzenia ich kopii w celu dalszej realizacji procedury „Niebieskie Karty”,
- k) przekazywania oryginałów „Kart A” do akt postępowania przygotowawczego — w przypadku wszczęcia w danej sprawie postępowania i gromadzenia ich kopii w celu dalszej realizacji procedury „Niebieskie Karty”.

4. Czynności innych komórek organizacyjnych Policji w sprawie prowadzonych „Niebieskich Kart”.

- 1) Komórki organizacyjne, które uzyskały od dzielnicowego informacje lub materiały z realizacji procedury „Niebieskie Karty”, są obowiązane do przekazania pisemnych informacji zwrotnych o sposobie ich wykorzystania i podjętych działaniach.

5. Zakończenie procedury interwencji Policji wobec przemocy w rodzinie.

- 1) Dzielnicowy może zakończyć prowadzenie procedury „Niebieskie Karty” wobec rodziny, gdy z posiadanej dokumentacji i uzyskanych informacji wynika, że w rodzinie tej nie występuje już zjawisko przemocy.
- 2) Zakończenie prowadzenia procedury „Niebieskie Karty” dzielnicowy dokumentuje w formie notatki urzędowej, wskazując przestanki jej zakończenia; notatkę zatwierdza przełożony nadzorujący przedmiotową problematykę.
- 3) Dzielnicowy ma obowiązek powiadomienia osoby, uznawanej w trakcie realizacji procedury „Niebieskie Karty” za ofiarę przemocy, o zakończeniu prowadzenia procedury.

§ 12. Sąd Rejonowy w Rudzie Śląskiej.

1. W przypadku występowania przemocy w rodzinie postępowanie sądowe może być prowadzone dwutorowo jako:

- 1) postępowanie karne dotyczące sprawcy,
- 2) postępowanie opiekuńczo - wychowawcze dotyczące małoletnich.

2. Postępowanie karne.

- 1) Na podstawie art. 10 §1 kodeksu karnego osoba, wobec której stosowana jest przemoc ma prawo zawiadomić o tym organy ścigania, w tym Policję, Prokuraturę oraz żądać konkretnej interwencji.
- 2) Na podstawie art. 12 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zawiadomienie takie winien złożyć każdy, kto z racji wykonywania obowiązków służbowych powziął informację o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z użyciem przemocy wobec członków rodziny.
- 3) Na etapie postępowania przygotowawczego:
  - a) Sąd może zastosować środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania,
  - b) w świetle ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie Sąd może w miejsce środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania orzec dozór oraz obowiązek opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z osobą pokrzywdzoną,
  - c) osoba pokrzywdzona ma prawo występować w charakterze oskarżyciela posiłkowego i w ten sposób bronić swych praw.
- 4) Na etapie postępowania sądowego:
  - a) można sprawę skierować do postępowania mediacyjnego, o ile strony taką możliwość widzą i wyrażają na takie postępowania zgodę,
  - b) pokrzywdzony ma prawo występować w charakterze oskarżyciela posiłkowego i brać czynny udział w rozprawie,
  - c) wydając wyrok Sąd stosuje odpowiednie przepisy kodeksu karnego,
  - d) w świetle ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie Sąd może orzec opuszczenie lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym, poddanie się leczeniu, w szczególności odwykowemu lub rehabilitacyjnemu, terapeutycznemu lub orzec obowiązek uczestnictwa w programach korekcyjno - edukacyjnych, powstrzymywania się od kontaktowania się z określonymi osobami, powstrzymywania się od nadużywania alkoholu lub innych środków odurzających, a także oddać oskarżonego pod dozór kuratora sądowego.
- 5) Na etapie postępowania wykonawczego kurator zawodowy obejmujący dozorem sprawcę skazanego za przestępstwo z użyciem przemocy podejmuje następujące działania:
  - a) nawiązuje współpracę z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej, Ośrodkiem Pomocy Dzieciom i Rodzinie, Policją oraz w większości przypadków z Ośrodkiem Terapii Uzależnień od Alkoholu,
  - b) występuje do Sądu o nałożenie odpowiedniego obowiązku w przypadku stwierdzenia braku rezultatów pracy resocjalizacyjnej na podstawie art. 72 § 1 kodeksu karnego,
  - c) współpracując z pracownikiem socjalnym MOPS podejmuje starania o umieszczenie osób narażonych na przemoc w OIK-u w celu natychmiastowego zabezpieczenia członków rodziny przed agresją skazanego,

d) w przypadkach koniecznych występuje do Sądu z wnioskiem o oddanie pod stały dozór kuratorski lub o zarządzenie wykonania zawieszony kary pozbawienia wolności, ewentualnie o odwołanie warunkowego przedterminowego zwolnienia,

e) występuje z wnioskiem do Sądu Rodzinnego o wydanie zarządzeń opiekuńczych, o ile nie zostały jeszcze wydane, przekazuje informacje o instytucjach udzielających pomocy prawnej.

3. Postępowanie przed Sądem Rodzinnym.

1) Sąd Opiekuńczy wszczyna postępowanie:

a) na wniosek stron, np. jednego z rodziców,

b) z urzędu na podstawie art. 570 kodeksu postępowania cywilnego; prawo do zawiadomienia o zdarzeniu uzasadniającym wszczęcie postępowania z urzędu przysługuje każdemu, a w szczególności obowiązek taki ciąży na urzędach stanu cywilnego, sądach, prokuratorach, notariuszach, organach samorządu i administracji rządowej, organach policji, placówkach oświatowych itd., na podstawie art. 572 § 1 i 2 kpc.

2) W toku postępowania Sąd bada sytuację rodziny i małoletniego, w tym celu zleca przeprowadzenie wywiadu środowiskowego oraz zbiera informacje od wszystkich instytucji, którym jest ona znana.

3) W toku postępowania na podstawie art. 569 § 2 kpc Sąd wydaje z urzędu wszelkie potrzebne zarządzenia, nawet w stosunku do osób, które nie podlegają jego właściwości miejscowej, np. zarządzenia o tymczasowym umieszczeniu w placówce.

4) Przy stwierdzeniu, że dobro dziecka jest zagrożone, Sąd stosuje odpowiednio art. 109 § 2 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, na podstawie którego Sąd Opiekuńczy może w szczególności:

a) zobowiązać rodziców oraz małoletniego do określonego postępowania z jednoczesnym wskazaniem sposobu kontroli wykonania wydanych zarządzeń,

b) określić, jakie czynności nie mogą być przez rodziców dokonywane bez zezwolenia Sądu, albo poddać rodziców innym ograniczeniom, jakim podlega opiekun, poddać wykonywanie władzy rodzicielskiej stałemu nadzorowi kuratora sądowego,

c) skierować małoletniego do organizacji lub instytucji powołanej do przygotowania zawodowego albo do innej placówki sprawującej częściową pieczę nad dziećmi,

d) zarządzić umieszczenie małoletniego w rodzinie zastępczej albo w placówce opiekuńczo – wychowawczej.

5) W razie przemijającej przeszkody w wykonywaniu władzy rodzicielskiej Sąd Opiekuńczy (art. 110 § 1 kro) może orzec jej zawieszenie; zawieszenie będzie uchylone, gdy jego przyczyna odpadnie (art. 110 § 2 kro).

6) Jeżeli władza rodzicielska nie może być wykonywana z powodu trwałej przeszkody albo, jeżeli rodzice nadużywają władzy rodzicielskiej lub w sposób rażący zaniedbują swe obowiązki względem dziecka, Sąd Opiekuńczy pozbawi rodziców władzy rodzicielskiej; pozbawienie władzy rodzicielskiej może być orzeczone także w stosunku do jednego z rodziców (art. 111 § 1 kro); Sąd może pozbawić rodziców władzy rodzicielskiej, jeżeli mimo udzielonej pomocy nie ustały przyczyny zastosowania art. 109 § 2 pkt 5 kro, a w szczególności gdy rodzice trwale nie interesują się dzieckiem (art. 111 § 1 a kro); w razie ustania przyczyny, która była podstawą pozbawienia władzy rodzicielskiej, Sąd Opiekuńczy może władzę rodzicielską przywrócić (art. 111 § 2 kro).

7) Na etapie postępowania wykonawczego w przypadku uzyskania informacji o przemyśle w rodzinie kurator podejmuje następujące czynności:

- a) zbiera możliwie jak najszybciej informacje dotyczące zdarzenia i przygotowuje zawiadomienia o przestępstwie skierowane do prokuratury,
- b) w celu natychmiastowego zabezpieczenia członków rodziny przed agresją nawiązuje kontakt z pracownikiem socjalnym MOPS w celu umieszczenia ich OIK-u,
- c) w przypadku, gdy żaden z rodziców nie jest w stanie sprawować opieki nad małoletnimi, podejmuje czynności zmierzające do umieszczenia małoletnich w placówce,
- d) podejmuje czynności zmierzające do udzielenia wsparcia ofiarom przemyśle poprzez skontaktowanie ich z właściwymi instytucjami,
- e) składa stosowny wniosek do sądu rodzinnego o wydanie lub zmianę zarządzeń opiekuńczych odnośnie małoletnich,
- f) wspólnie z pracownikiem socjalnym, przedstawicielami właściwych instytucji opracowuje program pomocy rodzinie (zespoły interdyscyplinarne).

§ 13. Placówki Oświatowe.

1. Standard postępowania pracowników oświaty w sytuacji powzięcia podejrzenia przemyśle w rodzinie odbywa się w oparciu o następujące akty prawne: ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemyśle w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493), ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (t. j. Dz. U. z 2002 r. Nr 11, poz. 109 z późn. zm.), ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t. j. Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 257 z późn. zm.), ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. Nr 9, poz. 59 z późn. zm.).

1) W sytuacji stwierdzenia lub powzięcia podejrzenia istnienia przemyśle w rodzinie pracownik oświaty winien:

- a) przyjąć zgłoszenie problemu od dziecka lub członka rodziny dziecka,
- b) w razie powzięcia podejrzenia przez samego pracownika lub osoby trzecie mające z dzieckiem kontakt, lub przyjęcia zgłoszenia problemu winien zawiadomić osobę upoważnioną do prowadzenia dalszego postępowania.

2) Postępowanie osób upoważnionych, w tym dyrektora placówki, pedagoga/psychologa szkolnego, wychowawcy klasy i innych:

- a) sporządzenie notatki służbowej, którą można opracować w obecności higienistki szkolnej,
- b) zawiadomienie dyrektora placówki,
- c) zawiadomienie telefoniczne lub osobiste rejonowego pracownika socjalnego w celu uzupełnienia danych i sprawdzenia, czy rodzina pozostaje pod opieką MOPS-u,
- d) nawiązanie kontaktu z kuratorem sądowym, jeżeli takowy jest ustanowiony,
- e) zawiadomienie rodziców w sposób najbardziej dogodny,
- f) sporządzenie i przesłanie faksem notatki do Sądu, kopia notatki trafia również do Działu Opieki nad Dzieckiem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- g) telefoniczne zawiadomienie Działu Opieki nad Dzieckiem MOPS w celu ustalenia ewentualnego miejsca umieszczenia dziecka,
- h) powiadomienie Policji,

i) wykonanie niezbędnych czynności zmierzających do zabezpieczenia dziecka oraz zabezpieczenia materiału dowodowego:

- uczestniczenie pracownika placówki oświatowej wraz z dzieckiem w oględzinach lekarskich (szpital, pogotowie lub przychodnia prywatna za pobraniem rachunku),
- udział pedagoga, psychologa, wychowawcy lub innej wyznaczonej przez dyrektora placówki osoby podczas transportu dzieci i młodzieży organizowanego przez MOPS,
- w sytuacjach ekstremalnych nawiązanie kontaktu z Ośrodkiem Dyspozycyjnym Prezydenta Miasta Ruda Śląska,
- dowóz dziecka do placówki docelowej, w tym Ośrodka Interwencji Kryzysowej, Hoteliku, Pogotowia Rodzinnego,

j) wykonanie w zależności od potrzeb diagnozy psychologiczno-pedagogicznej w Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej za zgodą rodziców lub prawnych opiekunów dziecka.

§ 14. Straż Miejska w Rudzie Śląskiej.

1. Zakres stosowanych podstawowych czynności i procedur przez funkcjonariuszy Straży Miejskiej w przypadku podjęcia interwencji mogącej świadczyć o stosowaniu przemocy w rodzinie.

1) Udzielenie ofiarom przemocy w rodzinie niezbędnej pomocy poprzez zagwarantowanie i zapewnienie jej bezpieczeństwa, w tym:

- a) ujęcie sprawcy przemocy, jeśli jego zachowanie zagraża życiu lub zdrowiu innym osobom, bądź życiu lub zdrowiu samego sprawcy przemocy,
- b) przekazanie osoby będącej sprawcą przemocy funkcjonariuszom Policji, np. w przypadku pobicia,
- c) doprowadzenie osoby nietrzeźwej będącej sprawcą przemocy do izby wytrzeźwień, jeśli osoba ta znajduje się w okolicznościach zagrażających jej życiu lub zdrowiu, albo zagraża życiu i zdrowiu innych osób; niezwłoczne powiadomienie o powyższym zdarzeniu funkcjonariuszy Policji.

2) Udzielenie ofiarom przemocy niezbędnej pomocy przedmedycznej, a następnie, w zależności od zaistniałych okoliczności, zagwarantowanie jej profesjonalnej pomocy medycznej.

3) Udzielenie osobie poszkodowanej w wyniku działania przemocy rzetelnej informacji, gdzie można się skontaktować z instytucją lub organizacją udzielającą psychologicznej i prawnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.

4) Powiadomienie odpowiednich instytucji, w tym Policji, Prokuratury, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej o fakcie podjęcia przez funkcjonariuszy Straży Miejskiej interwencji, w której występują rzeczywiste przesłanki świadczące o występowaniu lub możliwości występowania przemocy w rodzinie, zgodnie z posiadanymi uprawnieniami i kompetencjami, pozwalającymi w skuteczny sposób rozwiązać i przywrócić się jednemu z licznych problemów dezorganizujących funkcjonowanie rodziny.

§ 15. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

1. Procedura postępowania członków MKRPA w przypadku informacji o przemocy w rodzinie. Podstawy prawne: ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawa z dnia 28 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. z 2007 r. Dz. U. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.)

1) W przypadku, gdy przedstawiciel MKRPA podczas przyjmowania interesanta poweźmie podejrzenie o popełnieniu przestępstwa z użyciem przemocy w rodzinie winien sporządzić wywiad,

w trakcie którego, na podstawie tzw. kwestionariusza wywiadu ustala okoliczności świadczące o powyższym; kwestionariusz zostaje przekazany Przewodniczącej MKRPA.

2) Przewodnicząca MKRPA zgodnie z art. 12 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przekazuje zawiadomienie organom ścigania.

3) W przypadkach niecierpiących zwłoki, przedstawiciel MKRPA podejmuje natychmiast czynności zmierzające do przerwania przemocy poprzez telefoniczne zgłoszenie powyższego Policji; jeżeli przemocą zagrożone są dzieci powiadamia się również MOPS.

4) W przypadkach, gdy osobą zgłaszającą jest ofiara przemocy, przedstawiciel MKRPA udziela jej wsparcia, informując o możliwości uzyskania od odpowiednich instytucji pomocy psychologicznej, socjalnej, medycznej i prawnej; gdy ofiara przemocy wyrazi na to zgodę, przedstawiciel MKRPA informuje instytucje udzielające pomocy ofiarom przemocy o zaistniałej sytuacji.

Rozdział IV

Monitoring i ewaluacja

§ 16. 1. Monitorowanie Miejskiego Systemu polega na dokonywaniu cyklicznej oceny prawidłowości realizowanych zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Miasta Ruda Śląska, a w szczególności poprzez spotkania członków Zespołu, zwoływane przez miejskiego koordynatora Zespołu nie rzadziej niż raz na kwartał lub stosownie do zaistniałej potrzeby.

2. Członkowie Zespołu zobligowani są do zgłaszania uwag, spostrzeżeń, propozycji i wniosków mogących mieć wpływ na usprawnienie dotychczasowych działań związanych z realizacją Miejskiego Systemu, zwłaszcza w zakresie efektywności stosowanych procedur, współdziałania poszczególnych służb, a także wprowadzania koniecznych programów interwencyjnych.

§ 17. 1. Miejski System podlega ewaluacji prowadzonej przez miejskiego koordynatora we współpracy z wszystkimi członkami Zespołu.

1) Ewaluacja Miejskiego Systemu dokonywana jest w oparciu o gromadzone, a następnie poddane analizie informacje i dane statystyczne obrazujące m.in.:

a) skalę zjawiska przemocy domowej na terenie Rudy Śląskiej,

b) stosowane formy pomocy względem ofiar,

c) wdrażane wobec sprawców przemocy programy korekcyjno-edukacyjne,

d) zakres realizowanych inicjatyw profilaktycznych,

e) liczbę pozyskiwanych instytucji i podmiotów lokalnych, ze szczególnym uwzględnieniem sektora pozarządowego włączających się aktywnie do społecznego sprzeciwu wobec aktów przemocy domowej.

2) Wszystkie podmioty realizujące Miejski System zobligowane są do gromadzenia danych statystycznych zgodnie z załącznikiem 4 do Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

3) Ocena treści Miejskiego Systemu dokonywana jest w oparciu o następujące kryteria ewaluacyjne:

a) trafność wyznaczonych celów programowych w stosunku do występujących potrzeb,

b) skuteczność realizowanych działań,

c) efektywność działań pod kątem wydatkowanych środków,

d) użyteczność realizowanych działań zarówno w sferze indywidualnego odbiorcy, jak i społeczności lokalnej,

e) stopień trwałości realizowanych działań.

4) Szczegółowe wskaźniki ewaluacji na dany rok kalendarzowy określone i przyjmowane są przez Zespół do końca grudnia roku bieżącego.

2. Spostrzeżenia, uwagi i wnioski z przeprowadzonej w danym roku kalendarzowym ewaluacji zostają udokumentowane w corocznym sprawozdaniu z realizacji Miejskiego Systemu.

1) Za merytoryczne opracowanie sprawozdania w terminie do końca pierwszego kwartału roku następnego odpowiada miejski koordynator współpracujący w tym zakresie z pozostałymi członkami Zespołu.

2) Sprawozdanie w formie pisemnej zostaje przekazane wszystkim instytucjom i służbom zaangażowanym w realizację Miejskiego Systemu.

Rozdział V

Postanowienia końcowe

§ 18. Traci moc uchwała Nr 1111/LXIII/2006 Rady Miasta Ruda Śląska z dnia 31.08.2006 r. w sprawie uchwalenia Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Rudzie Śląskiej na lata 2006 – 2015.

§ 19. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Ruda Śląska.

§ 20. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

RADCA PRAWNY
mgr Elżbieta Stawidło

PRZEWODNICZĄCY
RADA MIASTA RUDA ŚLĄSKA
Ing. Jarosław Kania

Uzasadnienie

Uchwalenie Miejskiego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na terenie Miasta Ruda Śląska na lata 2008 - 2015 jest realizacją obowiązku nałożonego na samorząd terytorialny ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. nr 180, poz. 1493).

Zmiany jakie nastąpiły w strukturze poszczególnych podmiotów miejskich realizujących Miejski System, a zwłaszcza utworzenie w listopadzie 2007 jednostki budżetowej pn. Ośrodek Interwencji Kryzysowej wpłynęło jednocześnie na zmiany stosowanych przez poszczególne podmioty procedur. W związku z tym podjęcie niniejszej uchwały uznaje się za zasadne.

Zastępca Prezydenta Miasta
Ruda Śląska

mgr Aleksandra Skowronek

- 1) Udzielenie ofiarom przemocy niezbędnej pomocy, w tym udzielenie pierwszej pomocy, wezwanie Pogotowia Ratunkowego lub zawiadomienie innych instytucji, które mogą udzielić pomocy.
- 2) Podjęcie, w razie potrzeby, innych niezbędnych czynności zapewniających ochronę życia, zdrowia i mienia osób będących ofiarami przemocy, włącznie z zastosowaniem, na podstawie odrębnych przepisów, wobec sprawcy przemocy środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania.
- 3) Ustalenie przebiegu zdarzenia i jego następstw.
- 4) Przeprowadzenie, jeżeli jest to możliwe, ze sprawcą przemocy rozmowy, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny oraz wezwanie sprawcy do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego.
- 5) Przeprowadzenie na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowych w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa.

2. Sporządzanie Karty A „Niebieskiej Karty” i przekazywanie Karty B.

- 1) Policjant przeprowadzający interwencję każdorazowo sporządza „Notatkę urzędową o przemocy w rodzinie”, zwaną dalej „Kartą A”, której wzór określa załącznik nr 1 do zarządzenia. W zależności od zaistniałych okoliczności policjant sporządza ją na miejscu interwencji lub bezpośrednio po jej zakończeniu w jednostce organizacyjnej Policji.
- 2) Policjant sporządzający Niebieską Kartę przekazuje ofiarom przemocy w rodzinie „Informację dla ofiar przemocy w rodzinie”, zwaną „Kartą B”, której wzór określa załącznik nr 2 do zarządzenia, informując jednocześnie o uruchomieniu procedury „Niebieskie Karty” i zasadach jej realizacji, w tym o możliwości przekazania przez Policję organom administracji rządowej i jednostkom samorządu terytorialnego bądź podmiotom, którym zleciły one realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, informacji o sytuacji rodziny i potrzebie udzielenia jej pomocy.

3. Czynności wynikające z realizacji procedury „Niebieskie Karty” podejmowane po sporządzeniu „Karty A” wykonuje dzielnicowy.

- 1) Dzielnicowy po otrzymaniu „Karty A”, jest obowiązany do podejmowania działań wobec rodziny dotkniętej przemocą w ramach procedury „Niebieskie Karty” i dokumentowania wykonanych czynności w celu dalszego monitorowania sytuacji w rodzinie, zapobiegania zagrożeniom oraz inicjowania innych działań pomocowych, w tym w szczególności do:
  - a) bezpośredniego kontaktu z rodziną, wobec której rozpoczęto procedurę „Niebieskie Karty”, w celu rozpoznania sytuacji w rodzinie, potwierdzenia występowania przemocy w rodzinie oraz ustalenia rodzaju i charakteru potrzebnych działań pomocowych – niezwłocznie, nie później niż w terminie 7 dni od dnia otrzymania „Karty A”,
  - b) przekazania ofiarom przemocy „Karty B”, jeśli wcześniej nie było takiej możliwości, poinformowania o zasadach podjęcia działań prawnych, o organizacjach i instytucjach udzielających pomocy, a także o możliwościach przekazania przez Policję organom administracji rządowej i jednostkom samorządu terytorialnego bądź podmiotom, którym zleciły one realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, informacji o sytuacji rodziny i potrzebie udzielenia jej pomocy,